

Dues mirades

Himnes

JOSEP MARIA **Fonalleras**

Hi ha maneres diverses d'afrontar el fet d'haver d'escollar, amb una certa beatitud i amb una actitud reverencial, l'himne de la pàtria en determinats moments d'alegria, d'heroïcitat i reivindicació o, com és el cas de les competicions esportives, com a translació musical del que significaria una arenga emesa pel general just abans de la batalla. Aquests dies, al Mundial, n'hem vist uns quants exemples. El més desafortat, sens dubte, el dels brasilers, que no canten sinó que bramen d'una manera inaudita. És tan exagerada que provoca hilaritat, sobretot quan l'estadi entona (és un dir) a capella l'himne que s'acosta molt a les versions humorístiques dels himnes que sortien a la Llibertonia i la Sylvània dels Ger-

mans **Marx**. Una altra peça que s'executa quasi com una execució (de la gola) és el delicat cant (quasi verdia) dels italians. L'himne de **Mameli**, en versió futbolística, és un esgarip, un concurs a veure qui excel·leix en l'art de destrossar la música a base d'inflar la inflamació de la lletra.

Per contra, la peça que identifica la Unió Europea, l'*Oda a l'Alegria* de **Beethoven**, no genera tant d'entusiasme. Els euroescèptics i els feixistes han implantat a Estrasburg una nova versió de la irritació. Davant l'himne, aliens o contraris a la seva filosofia, s'hi han girat de cul o han romàs asseguts. Passió versus menyspreu. L'eufòria abrandada dels uns contra la barroera fòbia dels altres. ≡

Per la cara

EMMA **Riverola**

El batejat com el pres més guapo del món ha fitxat per una agència de models. Quan surti de la premsa l'espera un sou de 30.000 dòlars. Per la seva cara bonica. I per l'estultícia de molts. No hi ha manera. Per més que **Disney** ha dit i tornat a dir que la bellesa és a l'interior, el missatge no acaba de fer efecte. Als guapos sembla que el vent els bufa a favor. Una cosa semblant passa amb la reialesa. Encara que en el cas de la infanta **Cristina** és tot un huracà el que sembla conxorxat a favor seu. S'ha de tenir molta estrella a la vida –o molta cara... bonica–, perquè un fiscal carregui contra el jutge a favor de l'acusat. Diuen que la pobra no ho sabia. Desconeixia el que firmava, ignorava tots els tripijocs de l'em-

presa de la qual era sòcia, no entenia per què posava en contacte la seva selecta agenda amb el seu estimat marit, i per no saber, ni discernia per a què demanava ajuda al papà. Una pena, vaja. Una víctima en mans del seu pèrfid marit. L'únic que sorprèn davant tanta ineptitud és que la dona fa anys que treballa i, encara pitjor, que cobra de tots els espanyols. ¿Per què li paguem si no sap de res?

Tampoc deu sortir de la seva sorpresa **Ana María Tejeiro**, esposa de **Torres**, el soci de **Urdangarín**, imputada des del 2011 per un seguit de delictes sense figurar a la junta directiva de Nóos. Cada matí, la dona es desperta amb un interrogant: «Mirallet, mirallet, ¿per què no sóc jo la més bella del regne?». ≡

Petit observatori

JOSEP MARIA **Espinàs**

La cara més íntima de Paco Candel

En temps del franquisme, **Francesc Candel**, popularment anomenat **Paco**, va ser una persona discreta que es va convertir després en personatge popular. Havia nascut a Cases Altas, al País Valencià, però quan tenia dos anys va arribar a Barcelona amb els seus pares. La família es va instal·lar a les anomenades Cases Barates de la Zona Franca.

Si no m'equivoco, no se'n va moure quan posteriorment va ser reconegut i aplaudit per la publicació d'una sèrie de llibres que oferien una mirada penetrant i viscuda sobre l'emigració. El llibre titulat *Hay una juventud que aguarda* va ser el descobriment de **Candel**, i a aquest llibre van seguir uns altres de títols força significatius: *Donde la ciudad cambia*

He descobert un home tan vital com melancòlic amb l'edició d'«Oda poètica»

su nombre i *Han matado un hombre, han roto un paisaje*.

Ara, **Carles Duarte** ha prologat un llibre, *Oda poètica*, editat per Cadena, i que és el resultat de la tenacitat i afecte de **Joana Garcés**. Confesso que m'he quedat molt sorprès, tot i que vaig conèixer la discreció de **Candel**. ¿També feia versos? Sí. Se'n recullen molts i van des del 1942 fins al 1998. Recollir aquests versos ha estat oferir un instrument per entendre què pensava i què sentia **Candel**, més enllà del que opinava en els llibres.

Jo he descobert un home tan profundament vital com delicadament melancòlic. Sospito que són molt pocs els que saben, o en tenien algun indici, que l'escriptor explorava amb els seus versos una vida i uns sentiments que no podíem sospitar quan el trobàvem, rarament, en algun acte literari.

Els seus poemes no s'adaptaven als cànons establerts, de la mateixa manera que ell, personalment, no encaixava en el tipus de poeta i d'intel·lectualitat d'aquells anys 40 i 50. En un moment determinat escriu unes paraules que m'han impressionat: «Ignoro lo que veo / por fatiga».

Paco Candel era un home íntegre, potser cansat pel que veia. ≡

El futur de la Monarquia

Altres privilegis regis

La Corona necessita actualitzacions que l'acostin a la realitat d'una democràcia moderna

JOAN **Ridao**

Es sabut que bona part de l'opinió, tant l'experta com la pública, es mostra refractària davant l'extensió dels aforaments per implicar un tracte diferent davant la llei, que, en ocasions, deriva fins i tot en un tracte privilegiat. Sens dubte, aquest és un debat que s'ha reactivat amb motiu de l'abdicació de **Joan Carles I** i de l'anunci del Govern de procedir al seu aforament amb el pretext que la temptació de portar davant els tribunals l'exmonarca és massa forta perquè el sistema polític no ho impedeixi mitjançant la remissió de qualsevol querrela davant el Tribunal Suprem, eludint així el jutge **Castro de torn**.

Però, com diuen els nostres avis, pensa malament i l'encertaràs. D'entrada, s'ha d'assenyalar que una mesura tan excepcional no va ser contemplada durant anys, en un context de normalitat jurídica i política. Fins al punt que ni tan sols es va pensar a aprofitar una recent modificació, avui en curs, de la llei orgànica del poder judicial, per regular els aforaments que afectessin el conjunt de la família reial. Per això no deixaria de ser legítim que els que estan convençuts de la bondat de la mesura procedissin ara a solucionar el que en el seu cas podria ser una simple falta de previ-

sió o un excés de pudor cortesà. Però en cap cas que s'hagi de solucionar a corre-cuita, una vegada consumada l'abdicació i d'amagatotis.

Sigui com sigui, del que no hi ha dubte és que la utilització d'un procediment legal tan sumari com opac per atorgar aquesta discutible protecció jurídica a l'exmonarca, que ja no ostenta cap funció constitucional sinó un mer paper protocol·lari que no es compadeix amb la inviolabilitat o la irresponsabilitat pròpia del monarca, servirà per augmentar el malestar social. I no només això. A més de topat contra el mur de la incomprensió ciutadana no gaudirà del consens polític que seria indispensable.

Perquè, en efecte, hauria estat desitjable que primer es donés la norma i després es produís l'acte, i no al revés. Entre altres coses perquè, si el que pretenien alguns era eludir regular alguna cosa més que la institució de la Corona i mantenir-la en una espècie de llimbs jurídics, per no exposar-la més davant l'ull públic, és evident que el que s'ha aconseguit és més aviat l'efecte totalment contrari.

EN SEGON lloc, no se sap si els actuals reis d'Espanya, **Felip i Letizia**, podrien tenir un nou fill i si, en aquest suposat cas, fos un nen. Perquè, si fos així, sembla

NUJALART

igualment palmari que es plantejarà un conflicte com a conseqüència de la no modificació de l'article 57.1 de la Constitució, que, malgrat alguns primers passos sobre la seva reforma, segueix establint la supremacia de l'home sobre la dona en l'ordre successori. No cal dir ni tan sols que aquesta regla de preferència en l'ordre successori repugna pel seu anacronisme. Ni la tradició ni la Història semblen arguments jurídics sòlids per pretextar la pervivència d'una disposició així. Cosa que, per cert, ja han resolt altres constitucions europees com la sueca (1980), la noruega (1990) o la belga (1991).

En tercer lloc, convé aclarir l'abast real del «comandament suprem» de les Forces Armades que la Constitució assigna al Rei, en detriment del president del Govern. No en va, el Rei no està subjecte a cap

mena de responsabilitat i això exigeix que tots els seus actes siguin ratificats per l'Executiu. A més del fet que això col·lisiona amb la mateixa naturalesa del comandament: dit d'una altra manera, qui no és responsable no pot manar. Aquesta qüestió ja es va evidenciar durant el consell de guerra contra els encausats per l'intent de cop d'Estat del 23-F, pel que fa a la compareixença del Rei com a testimoni, a requeriment d'alguna de les defenses que van invocar l'«obediència deguda» dels sediciosos.

FINALMENT, convé aclarir l'abast de la funció constitucional d'arbitratge i moderació del funcionament regular de les institucions de l'Estat. Les insistents demandes perquè la Corona intervingui sobre el procés català exigeixen alguna concreció, se suposa. Igualment, seria desitjable aprofundir en la transparència de la institució, més enllà de les mínimes exigències que incorpora la recent llei estatal 19/2013, de transparència, accés a la informació pública i bon govern. A més a més d'analitzar altres aspectes no resolts en l'ordre funcional (com els polèmics honors i distincions afectes a la figura de l'hereu o hereva).

Tot plegat perquè una institució aliena al principi democràtic per definició no segueixi, també, aliena al principi de realitat. ≡

Professor de Dret Constitucional i Ciència Política (UB).